

Dorpsvisie Thesinge

datum

3 oktober 2016

werk

160031

Leefbaarheidsvisies

Ten Boer

onderwerp

Dorpsvisie Thesinge

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1. Een rondleiding door Thesinge in 2025	7
2. Wat vindt Thesinge belangrijk?	8
2.1. Uitkomsten dorpsavond	8
3. Dorpsagenda	12
4. Achtergrond: analyse Thesinge	14
4.1. Dorpskarakter	14
4.2. Demografie	15
4.3. Wonen	16
4.4. De inwoners van Thesinge	17
4.5. Voorzieningen	17
4.6. Openbare ruimte	19
5. Bijlagen	20
Uitnodiging dorpsavond	20
Stellingen dorpsavond	21

Inleiding

Thesinge is een fijn dorp om in te wonen. Dit wil iedereen graag zo houden en waar mogelijk nog beter maken. Deze visie voor het dorp brengt in beeld hoe de situatie nu is, wat Thesinge graag wil bereiken om het dorp nog leefbaarder te maken en hoe we dit voor elkaar krijgen.

Achtergrond

Deze dorpsvisie is in eerste instantie voor het dorp Thesinge zelf. Het geeft inzicht in de ideeën, wensen en knelpunten en stelt een stip op de horizon waar het dorp naar toe wil werken – Thesinge in 2025. Een visie op het dorp past bij de steeds grotere mate van zelfredzaamheid en zelfstandigheid die van inwoners steeds meer wordt verlangd.

Door een dorpsagenda en prioriteiten op te stellen vormt het een ijkpunt waarmee inwoners deels zelf aan de slag kunnen. Daarnaast heeft Thesinge met deze dorpsvisie een document in handen waarmee ze de samenwerking met verschillende instanties kunnen opzoeken. Het biedt tevens een kader voor mogelijke aanvragen tot financiering om sommige projecten te realiseren.

De dorpen in de gemeente Ten Boer staan de komende jaren voor een aantal uitdagingen zoals de toenemende krimp en vergrijzing en de gebiedsversterkingsplannen gerelateerd aan de gevolgen van gaswinning. De toenemende krimp en vergrijzing kan effect hebben op het voorzieningenniveau. Dit kan de leefbaarheid van de dorpen beïnvloeden. De gebiedsversterkingsplannen bieden echter kansen aan de dorpen. Vanuit het NCG zijn er middelen beschikbaar om aansluitend op de versterkingsopgave de leefbaarheid te versterken. Door middel van deze dorpsvisie willen we in kaart brengen hoe er de komende jaren om gegaan kan worden met deze uitdagingen en welke projecten hierop volgen.

Met het oog op de gemeentelijke herindeling met de gemeente Groningen is het verstandig om duidelijk in beeld te hebben wat er de komende jaren belangrijk is voor het dorp en hoe het plattelandskarakter van de huidige gemeente behouden kan worden. De input van de inwoners neemt het gemeentebestuur van Ten Boer mee in het proces rondom de herindeling.

Gemeentelijke leefbaarheidsvisie

Samen met de dorpsvisies van alle andere dorpen vormt de dorpsvisie van Thesinge input voor een gemeente brede visie op het thema leefbaarheid. Leefbaarheid is een breed thema en kan op verschillende manieren worden omschreven. Voor de leefbaarheidsvisie gaat het om zowel de sociale kwaliteit van de woonomgeving als de fysieke woonomgeving.

Totstandkoming dorpsvisie

Een dorpsvisie heeft tot doel inzicht te verschaffen in het wel en wee in het dorp. Kwaliteiten worden geïnventariseerd, ideeën die onder de inwoners van Thesinge leven worden verzameld en mogelijke problemen of verbeterpunten worden aangegeven. Langs de volgende stappen is de dorpsvisie voor Thesinge tot stand gekomen:

Werkgroep dorpsvisie

Vanuit Dorpsbelangen is een werkgroep dorpsvisie gestart met als doel het opstellen van een dorpsvisie voor Thesinge. De werkgroep bestaat uit een aantal enthousiaste dorpsbewoners en een vertegenwoordiging vanuit Dorpsbelangen.

Korte analyse

Op basis van bestaand cijfermateriaal is er een analyse voor Thesinge gemaakt. Hierdoor wordt er inzicht verkregen in de ontwikkelingen in het dorp, zoals vergrijzing en krimp.

Dorpsavond

De werkgroep dorpsvisie en Dorpsbelangen Thesinge hebben een dorpsavond georganiseerd waarvoor alle inwoners waren uitgenodigd. We spraken met elkaar over een aantal thema's zoals het dorpskarakter, wonen, voorzieningen, openbare ruimte en de bereikbaarheid van gemeente (ook na de gemeente herindeling). Dit heeft geleid tot nuttige input voor de dorpsvisie.

Op weg naar een dorpsvisie

De volgende stap was het schrijven van de dorpsvisie. Samen met de werkgroep dorpsvisie zijn we aan de slag gegaan om op papier te zetten hoe de leefbaarheid van Thesinge nu en in de toekomst behouden kan worden. Vervolgens zijn de wensen en mogelijkheden voor hun dorp gebundeld en verwerkt tot een toekomstvisie en dorpsagenda.

Enquête

Door middel van een enquête zijn de stellingen en speerpunten uit de dorpsagenda getest onder alle inwoners. De enquête bestond uit twaalf stellingen waarbij de vraag aan de respondenten was hoe belangrijk zij het onderwerp vinden. Hieruit voort komt de prioritering van de dorpsagenda.

Terugkoppeling naar het dorp

Nadat de visie gezamenlijk is opgesteld presenteren we een conceptvisie aan het gehele dorp. Opmerkingen en aanvullingen worden verwerkt waarna de visie definitief wordt gemaakt.

Status van de dorpsvisie

De dorpsvisie is een strategisch document met een wensbeeld voor Thesinge. De uitkomst hiervan is afhankelijk van de inzet en mogelijkheden van verschillende partijen. Vanuit de dorpsvisie kunnen projecten worden opgestart met ieder een eigen projectplan waarin de benodigde inzet, risicopagina en financiële paragraaf in zijn opgenomen.

Leeswijzer

In de hoofdstukken hierna werken we de dorpsvisie stap voor stap uit:

- Hoofdstuk 1: een rondleiding door Thesinge in 2025
- Hoofdstuk 2: wat vindt Thesinge belangrijk?
- Hoofdstuk 3: dorpsagenda
- Hoofdstuk 4: achtergrond: analyse Thesinge

1. Een rondleiding door Thesinge in 2025

De thema's en ideeën in deze dorpsvisie staan niet op zichzelf maar maken deel uit van een wensbeeld en richting voor Thesinge. Dat beeld schetsen we door een rondleiding door Thesinge in 2025. Misschien zullen niet alle wensen en ideeën gerealiseerd zijn in 2025, maar dit laat wel zien waar we als dorp naartoe werken.

Het is zaterdagmiddag wanneer twee inwoners uit Groningen een rondje fietsen door de provincie en langs het landelijk en in het groen gelegen Thesinge fietsen. Ze hebben de kloosterkerk en PKN kerk al bewonderd wanneer ze op een bankje aan de praat raken met een meneer die is opgegroeid in Thesinge en hier nog steeds met veel plezier hier woont. Hij is vijf jaar geleden verhuisd naar een kleinere levensloopbestendige woning. In zijn 'gezinswoning' is een gezin met jonge kinderen komen te wonen die bewust hebben gekozen voor Thesinge. De aanwezigheid van de basisschool heeft ook aan de keuze voor Thesinge bijgedragen. Het is nog steeds de spil van het dorp, is de onderlegger voor de voorzieningen en heeft de afgelopen tien jaar een stabiel leerlingenaantal gekend.

De man geeft als tip om het nieuwe ommetje rondom het kloosterterrein te fietsen. Het is het dorp gelukt om fiets- en wandelommetjes te realiseren en het water van het Kardingermaar ziet er weer fris en schoon uit. Het motto 'dan doen we het zelf' is nog steeds van toepassing op het dorp. De fietsers zijn net een week te vroeg, want volgende week is de feestweek van Thesinge met volop activiteiten. Ook een mooi teken van het instant houden van de tradities en de kracht en inzet van de dorpsbewoners. Doordat er nieuwe actieve bewoners bij zijn gekomen, die zich inzetten voor het organiseren van activiteiten, blijft het behapbaar voor het dorp. Thesinge is nog steeds een zelfstandig dorp binnen de grote gemeente Groningen waar gemeenschapszin en tolerantie belangrijke waarden zijn. Ook 't noaberschap is duidelijk zichtbaar wanneer de Groningers een jonge jongen het gras zien maaien van zijn buurman op leeftijd.

Op klaarlichte dag is het onzichtbaar voor de fietsers, maar Thesinge beschikt al jaren over led-straatverlichting. Wat wel zichtbaar is zijn de vele zonnepanelen. Vanuit de energicoöperatie, die acht jaar geleden is opgericht, is het zonnepanelenproject de eerste zichtbare actie. Wat betreft de gaswinning ondervindt Thesinge minder problemen. Alle woningen en monumenten zijn versterkt en herstelt en er is gelukkig in de afgelopen jaren veel minder vaak een aardbeving gevoeld. Ook onzichtbaar, maar wel van groot belang, is de realisatie van de glasvezelverbinding. Ondanks dat niet alle voorzieningen aanwezig zijn in Thesinge zelf, brengt de glasvezelverbinding de voorzieningen wel dichterbij. Het pakketkluisje bij dorpshuis Trefpunt is ideaal voor alle pakketjes die online besteld worden.

Na een bezoek aan het smederijmuseum strijken de Groningers neer op het terras van één van de cafés in het dorp. Het is zaterdag en dus zit het terras vol. Ze blijven gezellig zitten tussen Thesingers en zijn benieuwd welke daghap er deze zaterdag op het menu staat.

2. Wat vindt Thesinge belangrijk?

Op verschillende manieren is tijdens de dorpsavond opgehaald wat de inwoners van Thesinge belangrijk vinden voor een leefbaar dorp. Dorpsbelangen heeft in samenwerking met de werkgroep dorpsvisie een avond voor het dorp georganiseerd waar veel input is verkregen over de thema's wonen, voorzieningen, openbare ruimte, dorpskarakter en bereikbaarheid gemeente. Bewoners konden hun meningen en ideeën geven door te reageren op de stellingen per thema, op de achtergrond door middel van een post-it op het bord of in de spotlights door één minuut op de zeepkist te gaan staan. Hieronder staat alle input die tijdens de dorpsavond is meegegeven. Door middel van een enquête wordt getoetst hoe zwaar de verschillende suggesties, knelpunten en kansen wegen om te kijken hoe belangrijk alle Thesingers het vinden. Dit vormt uiteindelijk de dorpsagenda. Aanvullende opmerkingen op de enquête staan hieronder benoemd.

2.1. Uitkomsten dorpsavond

Dorpskarakter

Thesinge is uniek. Het groen en de rust in en rondom het dorp worden erg gewaardeerd. Het is daarom van groot belang voor bewoners dat het ook een plattelandsdorp blijft en geen wijk van Groningen wordt. Inwoners komen naar Thesinge om in het dorp Thesinge te wonen. Dit is bij de koopwoningen nog steeds het geval, het is een bewuste keuze. Bij de huurwoningen is het, mede door de toewijzing, voor de nieuwe inwoners niet altijd een bewuste keuze.

De bewuste keuze zorgt voor de vele activiteiten in het dorp, men wil zich inzetten voor de leefbaarheid van het dorp. Een mooie quote hierbij is: Thesinge is het mooiste dorp van Groningen, maar dit hoeft niet iedereen te weten. Men waardeert ook de rust in het weekend en organiseren de activiteiten voor het dorp (sprake van gemeenschapszin).

De korte lijnen vindt men erg prettig en belangrijk. Zowel fysiek (naar het gemeentehuis kunnen fietsen) als het gevoel dat de bestuurders Thesinge kennen. Bij de gemeente weten ze wat er zich afspeelt en wat er georganiseerd wordt in het dorp. Hierdoor zijn kleinschalige initiatieven mogelijk. Het afschaffen van de hondenbelasting geeft het karakter van zowel dorp als gemeente goed weer. Er zijn mogelijkheden om invloed uit te oefenen en mee te denken.

Deze initiatieven worden genomen door de goede sfeer en tradities in Thesinge, maar bij weerstand kan dit snel ophouden. Er is ook in de nieuwe gemeente iemand nodig die gevoel heeft bij de kleine dorpen en ook kan regelen dat er een kleine bijdrage/subsidie mogelijk is voor activiteiten en initiatieven. Een wethouder met de dorpen in zijn of haar portefeuille kan hieraan bijdragen. Maar daarnaast is het ook van belang dat bijvoorbeeld sociaal-cultureel beleid speciaal voor de dorpen wordt opgesteld, en niet alleen op stadsniveau.

Het dorpshuis is één van de plekken waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Maar ook een bankje of het café zijn ontmoetingsplekken. De activiteiten worden opgezet door vrijwilligers. Met soms een kleine subsidie en energie vanuit vrijwilligers is dit in stand te houden. Wel wordt opgemerkt dat de activiteiten wat teruglopen, mede doordat iedereen in dezelfde vijver vist voor vrijwilligers. Vergrijzing en het anoniemer worden zijn wel knelpunten die het aantal activiteiten kunnen gaan verminderen.

De Noaberstee zorgt ervoor dat ouderen elkaar ontmoeten in het dorps huis. Met een kleine subsidie kunnen dit soort dingen georganiseerd worden. Voor jongeren is er een jongerenwerker.

Aangegeven is dat de school de belangrijkste spil voor de leefbaarheid van het dorp is. Een school voedt het dorp en is de onderlegger voor voorzieningen en activiteiten. Dit moet behouden blijven.

Wonen

Mensen kiezen er bewust voor om in Thesinge te wonen. Het is een klein dorp en dat moet zo blijven. Echter, er is wel behoefte aan woningen voor jongeren én ouderen. Voor ouderen zou er naar het voorbeeld van de Knarrenhof in Garmerwolde gekeken kunnen worden. Dit biedt mogelijkheden om ouderen samen te laten wonen en eventueel voorzieningen te delen. Te denken valt aan het ombouwen van een boerderij tot kleine ouderenwoningen. Ook zouden bestaande huurwoningen aangepast kunnen worden aan de behoeften voor ouderen.

Voor jonge mensen is het moeilijk om in Thesinge te blijven door het gebrek aan geschikte starterswoningen. Hetzelfde geldt voor jongeren/starters die willen terugkeren naar Thesinge. Het aanbod is beperkt en voor huurwoningen gaat het via toewijzing. Thesinge wil deze starters wel graag aan zich binden, omdat deze groep belangrijk is voor het behoud van voorzieningen en activiteiten. Aangegeven is dat het goed zou zijn als Wierden en Borgen hiermee rekening zou houden met de toewijzing. Vroeger werden inwoners bewust toegewezen aan Thesinge als ze een band met het dorp hadden. Hierdoor voelde ook iedereen zich betrokken, dit is nu minder.

Op dit moment is er geen, tot een beperkte ruimte, voor het toevoegen van woningen of aanpassen van bestaande woningen. Het is van belang dat het dorp niet op slot is. Grote uitbreiding is zeker niet gewenst.

Er is animo om te kijken of er een energiecoöperatie kan worden opgericht of te gaan werken aan Thesinge energieneutraal. Te denken valt aan een zonnepanelenproject (postcoderoos) of bijvoorbeeld een dorpswindmolen.

Openbare ruimte

Bewoners zien mogelijkheden om Thesinge aantrekkelijker te maken voor fietsers en wandelaars (met in achterhoofd: Thesinge is mooi, maar dit hoeft niet iedereen te weten). Er is veel ruimte in en om Thesinge, maar te weinig fiets- en wandelruimte, waar inwoners kunnen genieten van de natuur. Langs bestaande wandel- en fietsroutes kan meer struweel geplant worden om het gebied aantrekkelijker te maken. Ook kunnen er nieuwe wandel- en fietsroutes aangelegd worden, zoals bijvoorbeeld rondom het kloosterterrein. Daarnaast is er behoefte aan een doorgaande fietsroute naar Zuidwolde. Voor het creëren van vaarrecreatie zou het mooi zijn als het Kardingermaar verbonden wordt met het Damsterdiep. Door het verbeteren van de openbare ruimte en het aanleggen van wandel- en fietsroutes trekken er meer bezoekers naar Thesinge.

De kwaliteit van de wegen rond Thesinge, met name het Boer Goensepad en de Lageweg, moet verbeterd worden om de veiligheid van passanten te waarborgen. Het Boer Goensepad is erg smal, fietsers kunnen elkaar amper passeren. De Lageweg is slecht onderhouden en men rijdt er te hard. De weg is visueel versmald door witte strepen maar vervolgens verbreed door grind in de berm. Daarnaast zijn er veel kuilen in de weg en is het moeilijk om tegenliggend verkeer te passeren. Het aanleggen van passeerstroken en/of een fietspad vergemakkelijkt het voor fietsers en automobilisten om elkaar te

passeren en wordt de veiligheid verhoogd. Ook de staat van de brug, de Til, gaat achteruit en vraagt om onderhoud.

De bewoners van Thesinge zijn veel bezig met duurzaamheid in het dorp. In december wordt er opnieuw een pilot met straatverlichting gestart. Daarnaast wil het dorp onderzoeken of er een energiecoöperatie opgericht kan worden.

Niet erg veel mensen maken gebruik van de buurtbus die door Thesinge rijdt. Voornaamste reden is dat de tijden van de bus niet aansluiten op werk- en schooltijden. In overleg met bewoners en de buurtbus zou er gekeken kunnen worden naar alternatieve vertrektijden.

Voorzieningen

De school is het hart van het dorp en dat willen de bewoners zo houden. Hiervoor is het belangrijk de kwaliteit van de school te waarborgen. De school kan meer naar buiten treden en netwerken om haar kwaliteit en activiteiten te vergroten. In combinatie met de school moet ook de gymzaal behouden blijven en gezamenlijk gekeken worden hoe dit het beste haalbaar is.

Voor de jongeren is 't Treffertje waar jeugdwerker Kim Ensing bij betrokken is belangrijk. Het sportveld moet beschikbaar blijven voor de jeugd en het huidige speelveldje kan uitgebreid worden voor kleinere kinderen. Maar daarentegen is ook aangegeven dat het speelveldje weinig in gebruik is en wellicht een plek voor een andere voorziening kan zijn.

Thesinge is een actief dorp met veel verenigingen. Dorpsbelangen, Noaberstee, het Oranje Comité, Felicitas en overige verenigen zijn belangrijk voor de leefbaarheid van het dorp. Door middel van de website en facebook worden bewoners betrokken en op de hoogte gesteld van activiteiten. Wel is er behoefte aan meer vrijwilligers om dit allemaal in de lucht te houden. Het zijn vaak dezelfde bewoners die zich inzetten voor het dorp.

Ook het dorpshuis Het Trefpunt speelt een belangrijke rol in het dorp. In Garmerwolde is het 'Kom binnen café' opgericht voor bewoners. Dit zou ook in Het Trefpunt georganiseerd kunnen worden.

Naast de voorzieningen in het dorp gaat er ook steeds meer digitaal. Belangrijkste voorwaarde hiervoor is goed internet. Dit laat in Thesinge nogal te wensen over. De mogelijkheden van glasvezel bekijken is belangrijk.

Beschikbaarheid gemeente

Het is belangrijk dat de rust, de ruimte en betrokkenheid in Thesinge ook in de nieuwe gemeente behouden blijft. Met de huidige gemeente Ten Boer zijn er korte lijntjes, ook met betrekking tot vergunningen voor activiteiten. Dit moet in de nieuwe gemeente niet verloren gaan. Gesproken is over de mogelijkheid van het toe kennen van een grotere rol aan Dorpsbelangen richting de nieuwe de gemeente.

Andersom geldt hetzelfde: de gemeente Groningen moet Thesinge leren kennen. Groningse raadsleden dienen in contact te komen met de dorpen in de gemeente Ten Boer. De nieuwe gemeente Groningen moet leren ook een plattelandsgemeente te zijn: op bestuurlijk en ambtelijk niveau. Ook is het belangrijk dat de belasting voor Thesingers hetzelfde blijft, een goed voorbeeld hiervan is de hondenbelasting. Dit geeft het karakter van Thesinge aan en hier is veel werk in gaan zitten om dit voor elkaar te krijgen.

Zeepkist

Op de zeepkist zijn de volgende onderwerpen naar voren gebracht:

- Het dimmen, of verminderen, van de verlichting bij Kardinge
- Natuur en fietspaden vanuit Groningen doortrekken naar Thesinge
- Betere digitale verbinding
- Vrijwilligersoproep voor activiteiten in het dorp (bijv. de jaarlijkse BBQ)
- Aandacht voor de ecologische waarde van het groen o.a. bij het snoeibeleid vanuit de gemeente

2.2. Aanvullende opmerkingen enquête dorpsvisie

De dorpsenquête gaf ruimte om aanvullende opmerkingen naar voren te brengen. Hieronder een samenvatting van de aandachtspunten die benoemd zijn.

Korte lijnen: om initiatieven te kunnen ontplooiën zijn de korte lijnen met de gemeente van groot belang. Ook korte lijnen tussen de dorpsbewoners draagt bij aan het prettig wonen in Thesinge, bijvoorbeeld weten wie hulp nodig heeft en wie hulp kan bieden.

Behoud dorpskarakter: als overkoepelend speerpunt wordt aangegeven dat Thesinge vooral het karakter van het dorp moet behouden en geen wijk van Groningen moet worden. Hierbij kunnen de dorpen Thesinge en Garmerwolde met elkaar optrekken.

Samenwerking school en dorp: de school en het dorp hebben elkaar nodig en dienen elkaar te versterken.

Snel internet: zorgen voor de aanleg van glasvezel in het buitengebied, aangezien de huidige verbinding niet voldoet.

Verbeteren veiligheid fietsers: mede door het zware verkeer zijn fietspaden onveilig omdat ze niet breed genoeg zijn of door slechte verlichtingen. Het Boer Goensepad en de Stadsweg kunnen veiliger.

Betrekken jeugd: aangegeven is dat de jeugd al bij veel activiteiten betrokken wordt, maar dat het ook afhankelijk is van de jeugd zelf. Aan de andere kant zijn er ook weer nieuwe ideeën om buiten de school de kinderen uit Thesinge met elkaar te verbinden bijvoorbeeld door middel van workshops.

Compacte woningen: aanwezigheid van compacte woningen zowel voor gezinnen en starters als voor ouderen.

3. Dorpsagenda

Op basis van de dorpsavond zijn een aantal speerpunten voor de komende jaren opgesteld. Door middel van een dorpsenquête is gekeken naar het draagvlak van de verschillende speerpunten. Wat vinden de Thesingers van grote waarden en wat vinden ze minder belangrijk? Het is een dynamische dorpsagenda waarbij sommige speerpunten stuurbaar zijn en op andere punten minder invloed is uit te oefenen, maar wel op de agenda moeten staan.

3.1. Speerpunten

- Thesinge moet zich inspannen om de school – ook bij een dalend leerlingenaantal – voor het dorp te behouden, omdat de aanwezigheid van de school belangrijk is voor de leefbaarheid in het dorp.
- Om de saamhorigheid in Thesinge te behouden en de jeugd meer te betrekken bij het dorp, moeten we ons als dorpelingen actief inzetten voor nieuwe ideeën, activiteiten en vrijwilligers.
- Dorpshuis Trefpunt is belangrijk voor Thesinge als ontmoetingsplek
- Het water in het dorp (het Maar) moet schoongemaakt en uitgebaggerd worden zodat het een centrale rol kan krijgen als speel- en recreatiemogelijkheid.
- Thesinge moet passende en betaalbare huisvesting krijgen voor starters en jonge gezinnen, zowel koop- als huurwoningen.
- Senioren moeten de kans krijgen hebben om gelukkig oud te worden in Thesinge, bijvoorbeeld door het realiseren van levensloopbestendige woningen en/of een hofje voor ouderen.
- De herindeling met Groningen mag niet leiden tot grootschalige woningbouw in en rond Thesinge.
- Er moeten veilige en goede fietsverbindingen komen, waaronder een fietspad tussen Thesinge en Garmerwolde en tussen Thesinge en Groningen.
- De recreatieve fiets- en wandelpaden rondom Thesinge moeten worden verbeterd en uitgebreid.
- De aanleg van nieuwe fiets en wandelpaden mag niet ten kosten gaan van de natuur en het landschap rond het dorp.
- De inwoners van Thesinge moeten zich samen inzetten om te zorgen dat het dorp in 2030 energieneutraal is, dat wil zeggen dat alle energie die verbruikt wordt in Thesinge hier ook wordt opgewekt.
- Thesinge moet meer samenwerken met andere dorpen, zoals Garmerwolde, zodat we ons samen kunnen inzetten voor belangrijke zaken. Bijvoorbeeld het behoud van verenigingen, scholen en andere voorzieningen, verbetering van wegen en fietspaden.

3.2. Uitkomsten enquête

In totaal hebben 103 respondenten aangegeven hoe zij tegenover de 12 speerpunten staan door middel van de antwoordmogelijkheden zeer belangrijk, belangrijk, onbelangrijk, neutraal of geen mening. Concluderend is er draagvlak voor de dorpsagenda gezien het feit dat de antwoordmogelijkheden zeer belangrijk en belangrijk het meeste gekozen zijn, namelijk 79%.

In onderstaande tabellen is zichtbaar hoe de verschillende speerpunten zijn beoordeeld door de Thesingers (de respondenten van de enquête). Aandachtspunt hierbij is dat de speerpunten die in de 'top 3' staan niet gelijk de meeste prioriteit behoeven. Er zit verschil in stuurbare en minder stuurbare speerpunten. Sommige speerpunten vragen om actieve inwoners, andere punten zijn van belang om in deze dorpsagenda te agenderen (hier is minder invloed op uit te oefenen).

Gesorteerd op 'zeer belangrijk'	Zeer belangrijk	Belangrijk	Onbelangrijk	Neutraal
7. Grootschalige woningbouw	68	21	7	4
1. School	66	28	3	6
9. Recreatieve paden	66	28	3	6
8. Fietsverbinding	43	40	7	13
2. Trefpunt	37	49	7	7
5. Woningen jongeren	37	47	4	12
6. Gelukkig oud worden	36	45	9	13
2. Jeugd betrekken	34	60	3	6
4. Waterrecreatie	31	44	14	13
10. Natuur	31	41	19	11
12. Samenwerking dorpen	29	51	10	13
11. Energieneutraal	18	33	21	28

Gesorteerd op 'zeer belangrijk' en 'belangrijk'	Zeer belangrijk	Belangrijk	Onbelangrijk	Neutraal
1. School	66	28	3	6
9. Recreatieve paden	66	28	3	6
2. Jeugd betrekken	34	60	3	6
7. Grootschalige woningbouw	68	21	7	4
2. Trefpunt	37	49	7	7
5. Woningen jongeren	37	47	4	12
8. Fietsverbinding	43	40	7	13
6. Gelukkig oud worden	36	45	9	13
12. Samenwerking dorpen	29	51	10	13
4. Waterrecreatie	31	44	14	13
10. Natuur	31	41	19	11
11. Energieneutraal	18	33	21	28

4. Achtergrond: analyse Thesinge

4.1. Dorpskarakter

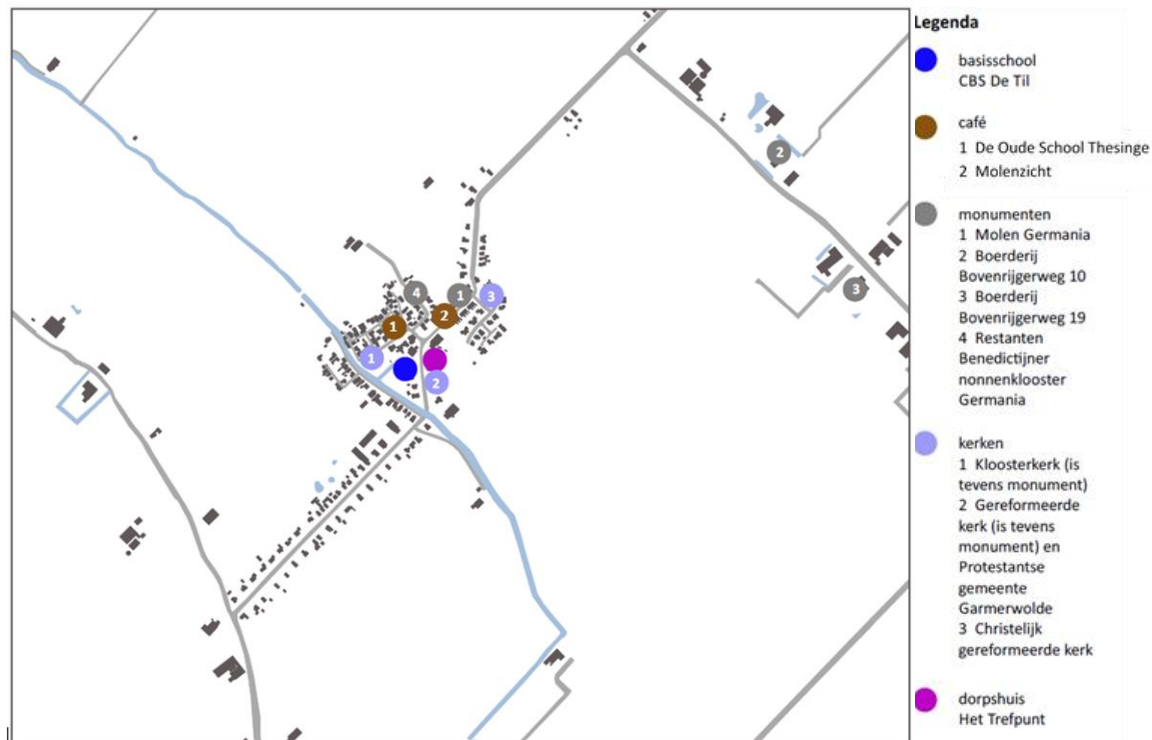
Thesinge ligt in het westen van de gemeente Ten Boer. Het dorp ligt aan het Kardingermaar dat ook wel het Geweide wordt genoemd. Thesinge heeft haar ontwikkeling met name te danken aan haar kerkelijke instelling. In de 12e eeuw werden veel kloosters gesticht. In 1180 werd in Thesinge één van de eerste kloosters gesticht, namelijk het nonnenklooster Germania

Hierdoor is de geschiedenis van Thesinge ook onlosmakelijke verbonden met het klooster Germania. Op en rond dit kloosterterrein is in de loop van de eeuwen Thesinge ontstaan. Het terrein lag op een verhoging waaromheen de eerste nederzetting groeide. Toen rond 1800 de dorpskern op de wierde vol raakte ontstonden uitbreiding van lintbebouwing langs de toegangswegen (Molenweg en G.N. Schutterlaan). Na 1400 werd in officiële geschriften het klooster niet meer aangeduid met de Latijnse naam Germania, maar komt de naam Thiasingaclooster naar voren. Vanaf dit moment is de dorpsnaam Thesinge een feit.

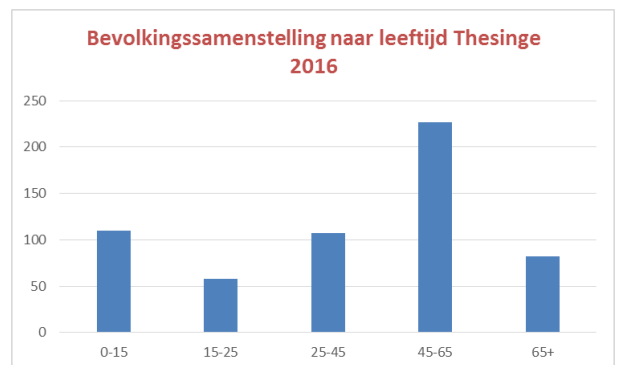
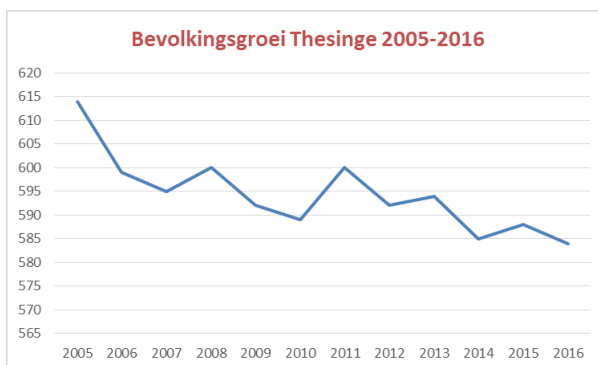
Thesinge heeft een aantal cultuurhistorische elementen. Dit zijn onder ander vier rijksmonumenten waarvan één archeologisch rijksmonument. Het archeologisch monument is het terrein achter de molen. Het gaat hier om overblijfselen van het nonnenklooster Germania. De Kloosterkerk is één van de rijksmonumenten in Thesinge. De kerk bestaat uit het koorgedeelte van de kerk van het klooster Germania. In de kerk staat nog een kansel uit 1650 en een kerkvoogdenbank en orgel uit de 19e eeuw. Ook de molen Germania behoort tot een van de rijksmonumenten van Thesinge. De molen is 1852 gebouwd. Het laatste rijksmonument in Thesinge is de Gereformeerde Kerk aan de Kerkstraat. De Gereformeerde Kerk en de pastorie werden gebouwd in 1876. Onder andere deze monumenten maken het zeker een wandeling waard door de dorpskern van Thesinge.

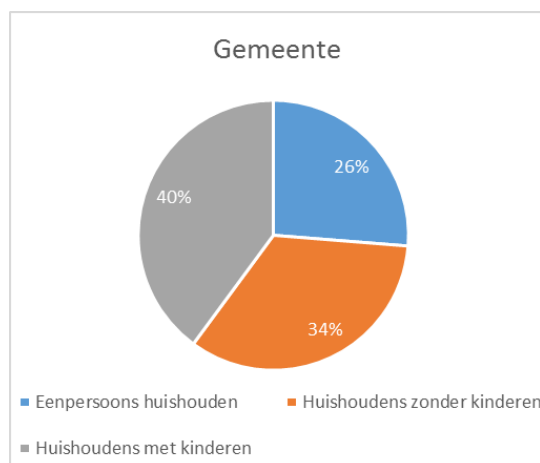
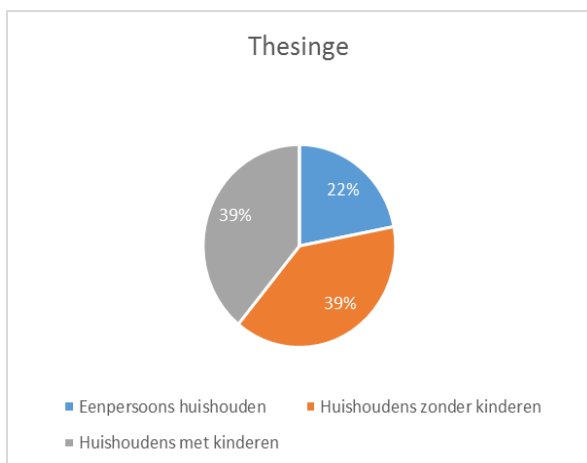

4.2. Demografie

De kern Thesinge heeft op dit moment circa 585 inwoners (Onderzoek en Statistiek, 2016). Sinds 2005 neemt de bevolking met pieken en dalen langzaam af. Iets meer dan de helft van de inwoners is ouder dan 45 jaar. De groep 0-25 jarige is iets kleiner dan het gemeentelijke gemiddelde.

In Thesinge bestaat 39% van de huishoudens uit huishoudens met kinderen, 22% uit eenpersoons huishoudens en 39% uit paren zonder kinderen (CBS, 2015). In onderstaande afbeeldingen is zichtbaar hoe de huishoudens verdeeld zijn in vergelijking met de gemeente. Vooral het aantal eenpersoonshuishoudens ligt lager. Er wonen in vergelijking met het gemeentelijk gemiddeld voornamelijk meer huishoudens zonder kinderen in Thesinge.

4.3. Wonen

Rond 1800 raakte de oude dorpskern op de wierde vol en ontstonden er uitbreidingen in de vorm van lintbebouwing langs de toegangswegen. Hierna is er op kleine schaal bijgebouwd. In 1965 een reeks eengezinswoningen aan de Molen, in de jaren 80 volgde nieuwbouw aan de Bakkerstraat, en in 2001 verrees het nieuwe wijkje Molenhorn.

De woningvoorraad in Thesinge bestaat op dit moment uit:

- 81% koopwoningen
- 13% sociale huurwoningen
- 6% particuliere huurwoningen

Woningcorporatie Wierden en Borgen is actief in Thesinge. Gesprekken over verbetering van doorstroming en het creëren van huurmogelijkheden voor jongeren lopen op dit moment tussen de gemeente Ten Boer en Wierden en Borgen.

Bijna 30% van de woningen in Thesinge heeft energielabel A,B of C. Bijna 60% heeft echter energielabel G. Op het gebied van verduurzaming van de woningvoorraad kan dus nog veel gedaan worden, maar hier moet wel de nuancering bijgeplaatst worden dat het grotendeels om voorlopige energielabels gaat. Het voorlopige label is op basis van de meest voorkomende woningkenmerken opgesteld. Dus ondanks dat veel bewoners al wel hebben geïnvesteerd in duurzaamheidsmaatregelen is dit nog niet inzichtelijk wanneer er geen nieuwe energielabel is aangevraagd. Dit gebeurt pas vaak wanneer een woning verkocht wordt. Dat het gemiddelde energielabel vrij laag ligt is ook te verklaren uit het feit dat het gemiddelde bouwjaar van de woningen in Thesinge 1936 is.

De gemiddelde WOZ-waarde van de koopwoningen in Thesinge is €228.836,- (2014). In Thesinge staan voor het overgrote deel vrijstaande woningen (circa 75%). Ook vallen een aantal woningen onder de typologie 2 onder 1 kap, rijwoning en bedrijfswoning.

4.4. De inwoners van Thesinge

Thesinge is een actief en zelfstandig dorp met een hoge mate van gemeenschapszin. Naast gemeenschapszin is ook tolerantie een belangrijk waarde in en voor het dorp. Iedereen kent elkaar, maar daarnaast kunnen ook alle bewoners hun eigen gang gaan en leven leiden.

Naast dat de zondagsrust wordt gewaardeerd, zijn er vele activiteiten en verenigingen in Thesinge. Van toneelverenigingen en het koor tot aan de kaart- en damclub. Ook Dorpsbelangen en het Oranje Comité kunnen hiertussen niet ontbreken. Het oranjecomité organiseert jaarlijks op Koningsdag activiteiten voor jong en oud. Dit is al een lange traditie, want in 2013 vierde het oranjecomité haar 75-jarig bestaan met een jubileumfeest. Eens in de vijf jaar wordt er in Thesinge een feestweek georganiseerd rondom een bepaald thema. Dit is altijd een groot succes voor en door de Thesingers.

Dit is maar een greep van de activiteiten die er worden georganiseerd in het dorp. Al deze initiatieven en activiteiten worden ondernomen door de Thesingers met dank aan de goede sfeer en tradities die in Thesinge heersen.

Cijfers

In onderstaande tabel zijn cijfers opgenomen over het percentage inwoners met een uitkering. In Thesinge ligt het percentage personen met een uitkering lager dan het Nederlands en gemeentelijke gemiddelde.

	Bijstand uitkering	Arbeidsongeschikt- heiduitkering	WW-uitkering
Nederland	2%	5%	2%
Gemeente Ten Boer	1%	3%	2%
Thesinge	0%	2%	2%

(bron: uitkeringen 2013)

Het gemiddelde inkomen per inkomensontvanger is €34.200 per jaar (CBS, 2013). In totaal zijn er ongeveer 300 inkomensontvangers in Thesinge. Hierbij wordt door het CBS aangegeven dat 25% van de huishoudens behoren tot een groep met een hoog inkomen en ook 25% van de huishoudens tot relatief laag inkomen.

4.5. Voorzieningen

De woonfunctie overheerst in Thesinge. Het dorp is voor de dagelijkse goederen en voorzieningen in voornamelijk aangewezen op Ten Boer en Groningen. Maar in het dorp zijn ook een aantal belangrijke voorzieningen gelegen, zoals de kerken, basisschool, dorps huis, sportveldje, begraafplaats en café.

Kindvoorzieningen

In Thesinge staat de christelijke basisschool de Til. De school is volledig gemoderniseerd waarbij de charmes van het oude gebouw behouden zijn. De school is goed te bereiken voor kinderen uit Sint Annen, Garmerwolde en de Groningse wijk Lewenborg. Basisschool de Til is een vreedzame school. Een vreedzame school beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen en waarin kinderen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. De school had 41 leerling in oktober 2015. Volgens de prognose van DUO is er een lichte stijging tot 2018 te verwachten, waarna het aantal kinderen in twee jaar snel zal verminderen.

	2020	2025	2030
Christelijke basisschool de Til	36	37	31

(bron: leerlingenprognoses DUO)

In het dorps huis is peuterspeelzaal de Benjamin gevestigd. Ook is er vanuit het MJD een jongerenwerker voor alle dorpen in de gemeente Ten Boer. De jongerenwerker is ook in Thesinge actief met als doel het stimuleren van jongeren om activiteiten te organiseren en mee te doen. Onder andere door middel van jongerenwerk ontmoet de jeugd elkaar.

Ontmoeten

Het dorps huis Trefpunt is één van de ontmoetingsplekken in Thesinge. Het Trefpunt is in 2007 volledig gerenoveerd en uitgebreid, waardoor het nu een modern dorps huis is met veel voorzieningen. Om dit te realiseren hebben vele vrijwilligers aan de verbouw van het dorps huis meegedacht en meegewerkt. De 'Noaberstee' verzorgt een wekelijks inloopochtend en themabijeenkomsten in het Trefpunt. Jeugdbestuur 'het treffertje' verzorgt activiteiten voor jongeren in het dorp.

Maar naast het dorps huis zijn ook de school, de verenigingen in Thesinge, café de Oude School, café Molenzicht en het bankje in de straat ontmoetingsplekken. Café de Oude School is naast een dorpscafé ook een vergaderlocatie. In de Kloosterkerk worden verschillende culturele activiteiten georganiseerd door stichting Felicitas. De stichting verzorgt gevarieerd programma van muziek tot theater.

Sport

In Thesinge zit geen voetbalvereniging maar van voetbalvereniging Garmerwolde en omstreken (vv GEO) slaat omstreken voor een groot deel op Thesinge. Veel voetballers uit Thesinge spelen bij vv GEO. De voetbalvereniging is op 1 mei 1948 opgericht en is blij met alle voetballers vanuit Thesinge.

Ijsvereniging de Scheuvel bestaat al iets langer, namelijk sinds 17 november 1920. Eenmaal per jaar wordt de ledenvergadering gehouden in het eigen clubgebouw bij de ijsbaan. Tijdens een koude winter worden er wedstrijden voor jonge en oud en priksleekampioenschappen gehouden op de ijsbaan. In de herfstvakantie gaat de Scheuvel met de kinderen van de lagere school naar Kardinge om te schaatsen.

De gymzaal van Thesinge is gevestigd in de Oude School. Hier gymmen de schoolklassen van basisschool De Til. Ook vanuit het dorp zijn verschillende activiteiten georganiseerd die in de gymzaal plaatsvinden zoals, ouderengym, yoga, judo, badminton en bootcamp.

Middenstand

De gemeente streeft er naar dat de agrarische sector de basis blijft voor de lokale economie en waar mogelijk wordt ondersteund en verbreed met andere activiteiten. In Thesinge is de agrarische sector nog duidelijk aanwezig, naast dat het ook een forensendorp is. Er is sprake van een mix tussen de agrariërs van oudsher en de forensen.

Naast dat er in Thesinge een aantal bedrijven gevestigd zijn, wonen er veel zzp'ers in Thesinge. Zo is er onder andere in Thesinge een onderhoudsbedrijf voor auto's en tuinmachines, een kapper, massagepraktijk en een café met vergaderlocatie te vinden. Maar ook wonen en werken er een kunstenaar, grafisch ontwerper en websitebouwer in Thesinge. Het valt op dat veel zzp'ers in de creatieve sector werkzaam zijn.

Zorg en welzijn

Sinds 2012 werkt de gemeente op een integrale manier via De Deel. In De Deel kunnen bewoners terecht bij dorpscoaches met vragen over opvoeden en opgroeien van kinderen, werk en uitkering, WMO voorzieningen en diensten. De dorpscoaches geven informatie of advies en sturen indien nodig door naar specialisten.

4.6. Openbare ruimte

Thesinge is landelijk gelegen. De hoofdontsluitingswegen zijn de Molenweg en de G.N. Schutterlaan. Deze wegen bepalen samen met het Thesingermaar de hoofdstructuur van het dorp. De Lageweg zorgt voor de verbinding naar Groningen. De Molenweg zorgt voor de verbinding naar Bedum en Ten Boer. Net als in de meeste andere dorpen in de gemeente Ten Boer geldt in Thesinge de snelheidslimiet van 30 km per uur. Deze limiet is van groot belang voor de veiligheid in het dorp.

Sinds een aantal jaar rijdt er een buurtbus langs Thesinge. Een buurtbus is gewoon openbaar vervoer, maar wordt gereden met vrijwilligers en kleine busjes. De route Ten Boer – Lewenborg komt langs Thesinge.

5. Bijlagen

Uitnodiging dorpsavond

GEMEENTELIJKE HERINDELING

een bedreiging voor de school?

eindelijk een betere lageweg?

nieuwbouw in het dorp?

beter openbaar vervoer?

Thesinge heeft u hard nodig op 26 mei

In 2019 wordt de gemeente Ten Boer samengevoegd met de gemeente Groningen. Wat betekent dat voor Thesinge? Eindelijk verbetering van de Lageweg? Een bedreiging voor de school? Hogere of juist lagere gemeentelijke belastingen? Nieuwbouw in het dorp? Beter openbaar vervoer? Moeizamer contact met de gemeente?

UW MENING TELT

Over dit soort belangrijke vragen gaan B&W van Ten Boer na de zomer onderhandelen met Groningen. Ze proberen het onderste uit de kan te halen. Maar dan moeten ze wel weten wat wij als dorp belangrijk vinden! Daarom organiseert Dorpsbelangen in samenwerking met de gemeente en onderzoeksbureau KAW een avond waar Thesingers kunnen vertellen wat ze willen en wat ze zeker niet willen. Waar ze op hopen, maar ook waar ze bang voor zijn. We hebben u dus hard nodig die avond. Het gaat immers over de toekomst van ons dorp!

HOUD DEZE AVOND VRIJ!

We gaan op 26 mei in themagroepen praten over belangrijke onderwerpen als *Wonen, Bereikbaarheid, Dorpskarakter* en *Contact met de gemeente*. U bepaalt zelf in welke groep u wilt meepraten. Na de pauze wisselt u van themagroep. Ook kunt u op de zeepkist een minuut lang uw mening laten horen, of u kunt uw standpunten op een briefje schrijven voor het grote prikbord. Alle meningen worden genoteerd, verwerkt en meegenomen bij de onderhandelingen. Dus zorg dat u bij deze belangrijke avond bent!

LAAT HOREN WAT U BELANGRIJK VINDT
Kom naar het Trefpunt
Donderdag 26 mei, van 19.30 tot ca. 21.30 uur
KOM OP TIJD, HET BEGINT DIRECT OM 19.30 UUR.

Stellingen dorpsavond

Wonen

- Nieuwbouw is nodig om de kleinere dorpen, zoals Thesinge, leefbaar te houden
- Thesinge moet interessanter worden voor jonge gezinnen
- Als dorp en gemeente faciliteren we dat dorpsbewoners goed oud kunnen worden in Thesinge

Voorzieningen

- De school is de slagader van het dorp
- In Thesinge zijn voldoende faciliteiten en activiteiten voor de jeugd t/m 20 jaar
- Met de inzet van vrijwilligers zijn de huidige verenigingen de komende jaren in stand te houden

Openbare ruimte

- Thesinge moet aantrekkelijker zijn/worden voor fietsers en wandelaars
- De kwaliteit van diverse wegen en paden (Bergoensepad, Lageweg, Klunderpad) moet omhoog om de veiligheid van passanten te waarborgen
- Thesinge mist een vaste busverbinding

Dorpskarakter

- Thesinge is een plattelandsdorp en moet geen wijk van Groningen worden
- Het dorpshuis is de spil van het dorp, nu en in de toekomst
- Voor de activiteiten en gemeentelijke regelingen in het dorp zijn de huidige korte lijnen met de gemeente noodzakelijk

Beschikbaarheid gemeente

- De gemeentelijke dienstverlening moet fysiek nabij blijven door middel van een gemeenteloket
- Het dorp moet vaste aanspreekpunten hebben bij de gemeente die zaken binnen de gemeente kunnen uit zetten
- Dorpsbelangen moet de formele schakel blijven tussen bewoners en gemeente die ook door de gemeente wordt erkend als zodanig

KAW is een bijzonder bureau. Onze ambitie is ruimtelijke, sociale en economische vernieuwing vooruit helpen. Wij doen dat vanuit een perspectief van demografische en ruimtelijke transitie. Met inspirerende ontwerpen, realistisch onderzoek, werkzame adviezen, duurzame techniek en resultaatgericht projectmanagement. Wij werken met onze teams vanuit Groningen, Rotterdam en Eindhoven. www.kaw.nl